

debatt@klassekampen.no

KRONIKK
& DEBATTOkkupasjon
av Follum?

NORSKE SKOG

Harald Berntsen



Forrige gang Norske Skog la ned en drivverdig fabrikk, Union i Skien, stemte Follum-arbeidernes tillitsvalgte for, i tru på Norske Skogs løfte om at Unions død ville redde Follum. Nå er det den Follum-tillitsvalgte tur til å stå aleine i Norske Skog-styret mot arbeiderrepresentantene fra fabrikkene i Skogn og Halden, som stoler på konsernledelsens ord om at nedleggelse av Follum vil bety overlevelse for dem. Hvem blir den neste til å tru på Norske Skogs forsikring om at den enes død blir den andres brød, og til å ofre den andre? Den Halden- eller Skogn-tillitsvalgte? Framfor å stå solidarisk sammen over de lokale bedriftsgrensene, mot konsernets splitt og hersk-taktikk?

For næringsminister Trond Giske i den «rødgrønne» regjeringa er bedriftsnedleggelse av den typen som nå er i ferd med å skje på Follum, beklagelige, men å likne med naturbegivenheter som en ikke kan gjøre noe med. Men er de det samme for landets organiserte arbeidere? Er det ikke på tide å gjøre noe mer enn å protestere, ved å utvikle aktive motstandsformer? Hva med for eksempel okkupasjon av en bedrift som Follum, som Norske Skog-styret – med den erfarne utflaggeren Eivind Reiten i spissen – vil legge ned framfor å få den som en ubehagelig konkurrent på markedet? I det minste for å vise at arbeiderne er i stand til å styre bedriften sjøl?

Det er ikke sikkert at situasjonen er moden for dette på Follum, men den er i ferd med å bli overmoden for å starte arbeidet med å utvikle og iverksette solidariske aksjoner som peker ut over en kapitalisme som er på full fart inn i en langvarig og politisk livsfarlig depresjon.

Harald Berntsen,
Risør
knutnipe@online.no

Sluttreplikk

HISTORIE
Dorte Skulstad og
Knut Aukrust

Etter 22. juli er det grunn til å minne om alternative fortellinger og fortolkninger av forholdet mellom kristendom og islam. Slike tanker liker ikke Finn Olstad, sist i Klassekampen den 2. desember. Han tillegger oss utsagn om «det islamske kalifat som et ideal for vår tid», og gjentar sin karakteristikk om «islamofile drømmerier».

Vi har imidlertid slett ikke uttalt oss om «det islamske kalifatet». Vi ser heller ingen grunn til noen videre polemikk med Olstad i denne sammenhengen, basert på hans intetsigende yndlingsuttrykk.

Dorte Skulstad og Knut Aukrust,
forfattere av boka «Spansk gullalder»
d.m.skulstad@ikos.uio.no

Enda flere universiteter i Norge?

AKADEMIA

Birte Borgund



I Norge har vi nå åtte universiteter. Dette er et veldig stort antall i forhold til innbyggere. Tallet har økt raskt etter år 2000, og flere høyskoler har uttalt at de vurderer muligheten for å bli universiteter. Men mye taler for at hver utdanningsinstitusjon heller bør konsentrere seg om å bli best på sitt eget område og ikke etterstrebe å bli lik andre utdanningsinstitusjoner.

For å bevare skillet mellom høyskoler og universiteter, burde kriteriene for å kunne bli et universitet bli strengere. Høyskoler har tradisjonelt hatt et mer praktisk rettet formål med utdanningen, mens universiteter arbeider med en mer forskningsbasert, akademisk utdannelse. Det har de siste årene blitt mer «moteriktig» å ha universitetsstatus i motsetning til før da høyskolene ble verdsatt og anerkjent som viktige bidragsyttere til profesjonsstudier. Mangfold i studietilbudet ble sett på som essensielt, og dette mangfoldet er det fortsatt viktig å ivareta.

Det ser ut til at kvantitet skal telle over kvalitet. På Universitetet i Agder har de slått sammen tre ulike campuser for å klare å nå kriteriene Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen (Nokut) har satt for å kunne bli et universitet, det samme som Høgskolen i Oslo og Akershus planlegger å gjøre. Men selv om de har nok antall studenter til å oppfylle et av kravene Nokut stiller, betyr ikke det at kvaliteten på forskningen og doktorgradene er gode nok til for eksempel å kunne konkurrere med større og eldre universiteter på verdensbasis.

Med tanke på at mange av høyskolene i de mindre byene i Norge har fått universitetsstatus, kan det tyde på at det har vært et utslag av omdømmebygging og distriktspolitikk. Overgangen fra høyskole til universitet er ofte styrt av politikere



UTVANNING: Det er neppe noen fordel at stadig flere norske høyskoler omgjøres til universiteter, mener Birte Borgund.

FOTO: FLICKR

og lokale ildsjeler som ønsker dette for sitt hjemsted. Det bør i midlertidig skje ved å skape gode fagmiljøer på de stedene der det er best grunnlag for å dyrke disse fagmiljøene, ikke for å fremme distriktspolitiske hensyn.

Det er ikke studentene som vinner på at et studiested går fra å være høyskole til å bli universitet, for

«Det ser ut til at
kvantitet skal
telle over kvalitet»

akkrediteringen innebærer ikke flere midler som kan bidra til å forbedre utdanningstilbudet. Ofte er det ledelsen på studiestedet som arbeider for å få universitetsstatus på grunnlag av at dette kan gi skolen (og ledelsen) økt prestisje.

En annen årsak til at mange høyskoler søker om å bli universite-

ter, handler om at høyskoler er gitt lite handlingsrom når det kommer til å opprette nye studieplasser og studieretninger. Universiteter står friere til å foreta slike endringer. En måte å løse dette på er å gi høyskolene samme frihet som universitetene på dette området.

Høyskoler bør utvikle sin studie-kvalitet på grunnlag av at de er en høyskole, og de høyskolene som ikke innfrir krav til utdanningsinstitusjon bør bli vurdert nedlagt istedenfor å søke om universitetsstatus. Dette avhenger av større offentlige bevilgninger som skal sikre bedre kvalitet i utdanningsinstitusjonene.

Og til sist: Nokut bør også ha mulighet til å trekke tilbake universitetsstatus dersom utdanningsinstitusjonen ikke oppfyller de kvalitetskrav som er stilt.

Birte Borgund,
nestleder i studentutvalget i
Akademikerforbundet
birte_b@yahoo.com

Klodens
framtidKLIMA-
POLITIKKGunnar Kvåle og
Sigbjørn Grønås

For å stabilisere den globale oppvarmingen til to grader innen 2100 har verden et totalbudsjett til rådighet for akkumulerte klimautslipp siden den industrielle revolusjonen. Det internasjonale energibyrådet, IEA, konkluderte nylig at dette budsjettet vil være oppbrukt i 2017, hvis trenden i utslippene øker som nå. Dette betyr at radikale klimatiltak må på plass innen få år om verden skal unngå meget farlige klimaendringer. Uten raske tiltak går vi mot en temperaturøkning globalt på mellom 3,5 og seks grader og klimaendringer som over tid kan bli katastrofale. Som om ikke dette er nok, den verdensledende klimaforskeren James Hansen kaller togradersmålet «en oppskrift på katastrofe», og FNs

klimasjef, Chistina Figuers, går inn for at grensen bør settes til 1,5 grader.

Selv om all kullproduksjon straks opphører og bruk av ukonvensjonelle kilder som oljesand og skiferolje ikke tillates, vil bruken av de resterende kjente reservene av olje og gass være nok til at togradersmålet overskrides. Det er derfor stor grunn til bekymring over stadig nye oljefunn, og ikke minst en begynnende utvinning av ukonvensjonelle kilder.

Resultatene av forhandlingene som nettopp er avsluttet i Durban viser at ledende politikere så langt ikke har tatt denne kunnskapen inn over seg. Etter Durban er det derfor avgjørende viktig at politiske ledere, spesielt i rike, oljeproduiserende land, snarest kommer sammen for å diskutere nye veier mot reduksjon av utslippene.

Mange økonomer verden over mener at en sterk prisøkning på fossilt brennstoff er det eneste som raskt nok kan få ned bruk av fossilt brennstoff. En slik løsning må nå diskuteres seriøst av politikere på høyt nivå som et reelt alternativ. Så lenge fossilt drivstoff er billigere en alternative energikilder, vil det bli brukt.

En metode som vil kunne føre til raske klimakutt går under navnet Kyoto2. Metoden har som utgangspunkt at det må settes et tak, en talkvotte, for årlige utslipp globalt. Taket må reduseres år for år etter nødvendige klimamål. Totalkvoten kan så auksjoneres ut til selskap som driver utvinning av fossilt drivstoff. Det finnes ikke flere store produsenter enn at det burde være mulig å kontrollere et slikt system.

Tiden er i ferd med å renne ut for å unngå meget alvorlige klimaskader. Vi løper nå en stor risiko for at store deler av kloden kan bli ubeboelig for mennesker, på grunn av havstigning som over tid kan bli på mange meter og på grunn av tørke i mange områder og flom i andre. I denne situasjonen har vi alle, og spesielt våre politikere, et stort ansvar for straks å sørge for en alternativ utvikling.

Gunnar Kvåle,
professor i internasjonal helse,
Universitetet i Bergen
Gunnar.Kvale@cih.uib.no

Sigbjørn Grønås,
professor emeritus i meteorologi,
Universitetet i Bergen
Sigbjorn.Gronas@gfi.uib.no